

Losonczi György: A cirkuszkarrier rendszerelméleti megközelítésben (6. rész)

6. Diák / Tanár párosítás

Az alábbiakban elsősorban a magyar nyelvű szakirodalom egy szeletére van lehetőségem utalni, a vonatkozó angol keresőszavas találatok abstractjai közül csak néhányra hívnám fel a figyelmet.^[1] Az alapvető neveléselméleti tanulmányok során hazánkban elsajátítandó anyag jelentős része történeti áttekintés,^[2] mely áttekintésekből kitűnik, hogy legnyilvánvalóbban a reformpedagógiától kezdődően fókuszálnak a szerzők a diák–tanár kapcsolat problematikájára. E törekvések számbavételét illetően elsőként a művészetpedagógiai irányzat kerül szóba,^[3] amely kifejezetten a képzőművészet hasznosítására vonatkozik, de a legújabb pedagógia-filozófiai munkák is nagy súlyt fektetnek a vizuális nevelésre.^[4]

A mi területünk egyelőre alig került be a kutatók látóterébe.^[5] A cirkuszelmélet első hazai összefoglaló monográfiájában a tudományos vizsgálatok számbavétele nyomán a szerző így fogalmaz: „[a] legsajnálatosabb tények az mondható, hogy a gyermek-pszichoterápia szakembereinek még csak meg sem fordul a fejükben, hogy az ilyen-olyan művészeti foglalkozások sorába be lehetne emelni a cirkuszkunstokat.”^[6] Mint általában, itt is a gyakorlati, vagyis a mi esetünkben a szociális cirkuszi foglalkozások nyomán jelent meg a tudományos érdeklődés, például Reg Bolton munkásságával.^[7]

A tanár–diák kapcsolatban talán a legfontosabb kulcsfogalom a visszacsatolás. A legáltalánosabb környezetben a „[t]ermészetes és mesterséges anyagi rendszerekre egyaránt jellemző, hogy képesek bizonyos mértékű önszabályozásra. Az önszabályozás alapja a visszacsatolás, amely egyszerű rendszerekben is működik.”^[8] A fogalom didaktikai vizsgálata hosszú évtizedekre tekinthet vissza,^[9] ma viszont célorientált vizsgálatok sora áll rendelkezésünkre. Az iskola kezdő szakaszáról például részletes munkát közöl Pásztor Attila,^[10] de az úszásoktatásról még alaposabb vizsgálatot publikált Bíró Melinda.^[11]

Egy lehetséges sportpedagógiai osztályozás szerint „[a]z oktatás makrostruktúráját képezik, az ismeretszerzés, alkalmazás, rendszerezés, rögzítés, ellenőrzés és az értékelés. A mikrostruktúra elemei, pedig a figyelem felkeltése; a tanuló informálása a tanítási célról; érdeklődés felkeltése; a tények, jelenségek analízise, szintézise; a tanultak alkalmazása, visszacsatolása; a teljesítmény mérése és értékelése.”^[12]

A továbbiakban tehát a mikrostruktúra egy fontos elemét adaptálom az artistaszakmára vonatkoztatva. A cikksorozatam előző részeiben közöltük a diák értékelési módszert (BMX modell)^[13] és a tanár értékelési módszert,^[14] amelyek alapján ki lehet értékelni a tanulók eredményességét. Alapvetően mindkettőnek ugyanaz a célja: sikeres műsorszám létrehozása.

A mostani fejezet arra fókuszál, hogy az eltérő képességű diák és az eltérő képességű tanár hogyan tud együtt dolgozni és vajon milyen eredményt érhetnek el a közös munkájuk során. A köztük lévő harmónia (együtt dolgozni és megérteni egymást) meghatározhatja, milyen célokat érhetnek el, és mennyire lesz sikeres a végső „termék”, azaz a produkció. Mindkettejüknek hasonló szinten motiválnak kell lennie, és ugyanazt a célt kellene kitűzniük. Mindkettejüknek sikeresnek és elégedettnek kellene éreznie magát, amennyiben a műsorszámnak sikere van a piacon.

személy > zsáner > tanár/mentor > technika > trükkök > MŰSORSZÁM

A tanár saját szemszöge a célja eléréséhez:

tanár/mentor > személy > technika > trükkök > MŰSORSZÁM

A „tökéletes” harmónia kettejük között még egy fontos szemponttól függhet: a visszacsatolás. A kommunikáció fontos része a visszacsatolás, azaz a kommunikáció mindkét irányban végbemegy a munka során történt reflexiók önmagukra és munkatársukra.

A diákok számára a visszacsatolás, visszajelzés nélkülözhetetlen, mivel ezek alapján tudja

megkülönböztetni a jó és rossz feladatot, trükkök végrehajtását. A kommunikáció kétirányú, ezért nemcsak a tanár ad visszajelzést a diáknak, hanem fordítva is. A tanároknak szintúgy szükségük van a visszacsatolásra, amely alapján a megszokott sablonos oktatási módszereiket és feladataikat adaptálni tudják az új kihívásokhoz, problémákhoz. A visszajelzés fontos minden tanárnak, ha folyamatosan fejleszti tudását, új gyakorlatokat vagy technikákat sajátítja/sajátíttat el.

A visszajelzés segít a tanárok fejlődésében, a tanárok is „diákok”, ők azért tanulnak, hogy korszerűek, versenyképesek legyenek. Joseph Joubert szerint „tanítani nem más, mint kétszer tanulni”,[\[15\]](#) és hogy végezetül egy mai vitathatatlan tekintélyt idézzünk, Bill Gates[\[16\]](#) szerint is fontos része az oktatásnak a kommunikáció és a visszacsatolás.

Az alábbi diagram bemutatja a BXP diák értékelési modell és a tanár értékelési modell eredményeit és azok kombinációit. A diák / tanár párosítás megmutatja, hogy mennyire lehet eredményes az együttműködés, amely befolyásolja hosszú távon a végső célt, a produkciót.

		Tanár értékelő modell		
		Magas	Közepes	Alacsony
Diák értékelő modell	Magas	Kitűnő	Megfelelő	Nem túl jó
	Közepes	Megfelelő	Lehet jó vagy rossz	Szerencse vagy változtatás szükséges
	Alacsony	Nem túl jó	Szerencse vagy változtatás szükséges	Alacsony

1. ábra: Diák / tanár értékelő mátrix (saját szerkesztés)

A mátrixban a jó kombináció esetén a szinergia effektus is megjelenhet:

Jó diák + Jó tanár = Sikeres munkafolyamat

Összefoglalásként kiemelendő, hogy a megfelelő diák / tanár kombináció jelentősen befolyásolja az együttműködést és ezáltal a piacképes produkció létrehozását.

-
- [1] https://www.researchgate.net/publication/228870554_Perceptions_of_teachers'_positive_feedback_and_perceived_threat_to_sense_of_self_in_physical_education_A_longitudinal_study ; <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1362168815577239> ; [http://lepo.it.da.ut.ee/~andre/KokaHein\(IJSP\).pdf](http://lepo.it.da.ut.ee/~andre/KokaHein(IJSP).pdf) ; <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5346168/>
- [2] <http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/10.01.html>
- [3] <http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/10.02.html>
- [4] Kristóf Nyíri: Postscript: The Victory of the Pictorial Turn
https://www.academia.edu/37986334/Postscript_The_Victory_of_the_Pictorial_Turn
- [5] Az egyik üdítő kivétel a projektoktatás taglalása: <http://epa.oszk.hu/01400/01461/00001/hajagoslaszlo.htm> – <http://epa.oszk.hu/01400/01461/00002/hajagos.htm>
- [6] H. Orlóci Edit: Szabad a porond József Műhely Kiadó 2006. 19-20. o.
- [7] <https://researchrepository.murdoch.edu.au/id/eprint/401/> – a disszertációt Lehotai Anna ismertette e periodika előző lapszámában: http://epa.oszk.hu/01400/01461/00041/pdf/EPA01461_cirkuszi_akrobatika_2018_3_03.pdf
- [8] https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011_0025_geo_1/ch03.html
- [9] Magyar nyelven az elsők között volt Falus Iván: A visszacsatolás problémája a didaktikában Budapest Tankönyvkiadó Vállalat 1969.
- [10] http://www.edu.u-szeged.hu/phd/people/apasztor/PDF/Pasztor_A_MTU_2016_visszacsatolas_%C3%A9s_fejlesztés.pdf
- [11] <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/tanitasi-tanulasi-strategiak-a-mozgasos-cselekvestanitas-specialis-teruleten-az>
- [12] http://psycho.unideb.hu/sport/fejezetek/bm_sportpedagogia/book/a-neveles-oktatas-kepzes-ertelmezese-a-sportban.html
- [13] http://epa.oszk.hu/01400/01461/00038/pdf/EPA01461_cirkuszi_akrobatika_2017_4_01.pdf ;
- [14] http://epa.oszk.hu/01400/01461/00041/pdf/EPA01461_cirkuszi_akrobatika_2018_3_02.pdf
- [15] Calvert, G. (1867): Some of the translated thoughts of Joseph Jobert. William V. Spencer: Boston.
- [16] Bill Gates (2013): Teachers need real feedback, <https://www.youtube.com/watch?v=81Ub0SMxZQo>